

נתיבות ישעיה

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי לב
ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול חוצב
להבות אש קודש, ושאתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

ויגש תשפ"ג

שנה ה' • גליון רכ"ח

תוכן העניינים
ויגש תשנ"ד

החשבון הנכון בקבלת
יסורים שנלמד מיוסף
הצדיק, והכנת האדם
בנעוריו לכל מצבי חייו ע"י
אור התורה

אופן ההתגלות של יוסף לאחיו ג

האמונה של יוסף ד

טעם העונש שנענשים העושים צרות
לישראל ה

אין היהודי ניווק ע"י הגוי אם לא נתחייב
בדבר משום מעשיו ה

גודל צדקותו של יוסף ז

הלימוד ממעשי יוסף יב

ההכנה לגלות - לתקן לו בית
תלמוד יד

בימי הבחורות יכין מקום תורה
בעצמו טז

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של
רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של
תורת רבינו - נא להתקשר למספר:
EXT 9 1-718-854-2290 או לפקס:
1-718-705-8608

חדש!
אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתיבי יד - קורות קהילות ואישים
רח' שחל 5, בני ברק
טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

ויגש תשנ"ד

החשבון הנכון בקבלת יסורים שנלמד מיוסף הצדיק, והכנת האדם בנעוריו לכל מצבי חייו ע"י

אור התורה

שאמר כן, פירש רש"י, כי לא היה יכול לסבול שמצרים יהיו נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהוודעו להם. ואז נתן את קולו בבכי, וישמעו מצרים וישמע בית פרעה.

נמצא, שלמעשה שמעו המצריים את הדברים שדיבר, אלא שלא עמדו שם בשעה שנתוודע אל אחיו, ולא היה לאחים ממי להתבייש פנים אל פנים, אבל המצריים שמעו את הדברים.

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו (פסוק א). כעת גילה יוסף את עצמו בפני אחיו, והשאלה הראשונה ששאלם היה האם אביו יעקב עדיין בחיים. ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, ופירש רש"י 'מפני הבושה', שנתביישו מאוד מפניו, עד כדי כך שלא היו יכלו להשיב לו.

ובמדרש אמרו (תנחומא ויגש ה), שכל כך נבהלו מפניו עד

ולא יכלו יוסף להתאפק לבל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו. ויתן את קלו בכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו (בראשית מה, א-ב).

אופן ההתגלות של יוסף לאחיו

כשנתגלה יוסף לאחיו נאמר (בראשית מה, א-ב), ולא יכול יוסף להתאפק לבל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו. ויתן את קולו בכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה. ונאמר בתורה אריכות דברים איך היתה סדר הדברים בשעה שהתוודע יוסף אל אחיו.

בתחילה אמר יוסף הוציאו כל איש מעלי. ומעם הדבר

האמונה של יוסף

יש כאן בתורה אריכות דברים אך היתה סדר התגלות של יוסף אל אחיו. ובעיקר מפורש כאן שתי נקודות. נקודה אחת היא, שמהרגע הראשון דאג יוסף ועשה כל מה שבידו לעשות כדי שלא יבואו אחיו לידי בושה ובזיון. והנקודה השניה היא, שכל אופן הדיבור של יוסף היתה, שלא האחים עשו את הדבר, 'איהר האט גארנישט געטוהן', אלא 'כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם'.

ויש להתבונן בזה כך, 'דאס דארף מען פארשטיין אזוי', גם אצלנו כשבא אחד לפרש את צרתו שאיבד את כל ממונו, מנחמים אותו ואומרים לו שהשי"ת יעזור לו. וכן היא גם כשיש לאדם איזה צרה אומרים לו שהדבר היא מן השמים.

לפעמים יש, שמנחמים את השני ורוצים לתת לו הרגשה טובה, ואומרים לו שלא יקח את הדבר לליבו, 'נעם זיך נישט צום הארצען', שהכל הוא מן השמים, ושבוודאי יצא מזה טובה. ואומרים הדבר כדי להעניק לשני הרגשה טובה, 'צו יענעם מאכען גוט שפיהרען'.

אמנם הדברים שאמר כאן יוסף, לא היו דיבורים אלו כדי

שפרחה נשמתם, והגיע מלאך והחזירם בחיים. ואילו לא היה מגיע מלאך להחזירם לחיים היו מתים.

אז שב יוסף ודיבר אל אחיו: 'זעתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מברתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם' (פסוק ה). יוסף אמר להם שלא יצטערו על מה שמכרו אותו, לפי שבפועל יצא מזה טובה להחיותם 'א' לעבן' טובה איז גאר ארוים געקומען, לפי שהשי"ת שלחני כדי שישארו כולם בחיים, 'דער אייבערשטער האט מיר געשיקט אז איהר זאלט קענען לעבען'.

וביאר להם את דבריו (פסוק ו-ז): כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר. וישלחני אלוקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה. השי"ת הכין מקודם את הרפואה, 'דער אייבערשטער האט עס באווארענט', כדי שתוכלו להישאר בחיים לפליטה גדולה.

ואמר להם יוסף (פסוק ח): ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלוקים, וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים.

לבני ישראל, כמו שנאמר (בראשית טו, ד), 'וגם את הגוי אשר יעבודו הן אנכי'. ומצאנו כך בעוד פסוקים שהשי"ת מעניש את הרשעים שעשו צרות לבני ישראל. ומדקדק הרמב"ן, מאחר שאנו רואים שאכן עלה בידי הגויים לעשות צרות לבני ישראל, הלא סימן הוא שבני ישראל ראוים המה לצרות אלו, ולמה הם נענשים.

בלומר, מאחר שלמצרים היה להם הכוח להרע לישראל, סימן הדבר שהתחייבו בני ישראל בצרות אלו מפני רוע מעשיהם. בני ישראל לא היו סובלים רק מחמת רשעותם של המצריים.

בשיהודי סובל צרות, כששייגעין מכה אדם מישראל, אין זה רק שהיהודי הוכה משום שהשייגעין רצה להכותו, היהודי הוכה לפי שהיה ראוי להכאה זו, שבבית דין של מעלה דנו אותו ויצא חייב שצריך לקבל הכאה זו, אלא שאת המכה קיבל על ידי השייגעין.

אין היהודי ניזוק ע"י הגוי אם לא נתחייב בדבר משום מעשי

כשאחד מתהלך ברחוב ונופל על אבן ומקבל מכה מהאבן, האם יקה את האבן ויכה אותו ויתרנו עליו. כן הוא כששייגעין מכה יהודי

שתהיה להם הרגשה טובה, התורה לא היתה מאריכה לפרש איך נותנים לשני הרגשה טובה, 'די תורה וואלט נישט מאריך געווען ווי אזוי מאכט מען יענעם גוט שפיהרען', שכן כל אחד יש לו את הדרך שלו, 'יעדער איינער האט זיין שפראך' איך להביא את השני להרגשה טובה. ואם לשם כך צריכים לדבר כדיבורי חיזוק, ידבר דיבורי חיזוק, 'אז מ'דארף האבען א פרומע שפראך, וועט ער ניצען פרומע רייד', כדי להביא את השני להרגשה טובה.

אך כשדבריו של יוסף הצדיק מפורשים בתורה, 'אז די תורה ברענגט אונז וואס יוסף הצדיק האט געזאגט', שאמר 'ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם', הרי שיוסף בעצמו חי עם דיבורים אלו, זה היה ההרגש שלו, לא אתם הבאתם אותי לכאן, לא אתם שלחתם אותי. היה כאן חשבון של השי"ת, 'כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם'.

טעם העונש שנענשים העושים צרות לישראל

הרמב"ן מפרש בכמה מקומות בתורה, שכשהעניש הקב"ה את המצריים על מה שעשו

שייגען איז אויך נישט מער ווי א שטעקען".

האדם צריך להבין שכאשר השייגען היכה אותו במקל, שידו של השייגען אינו כי אם כמו מקל. מי הוא זה שהכה אותו באמת, ווער איז דער אמת'ער שלעגער, החטאים שחטא בהם שהביאו אותו לכך שהבית דין של מעלה ישפטו אותו שיצא חייב ושיכו אותו במקל.

סיבת ההכאה הנו האדם עצמו, הוא סיבת ההכאה מחמת חטאיו, הוא לבדו. נמצא, שאם צריכים להכות אחד על מה שהיכו אותו, הרי צריך לקחת מקל ולהכות את עצמו.

אם רוצים להכות להשייגען הרי זה דומה למי שבא להכות את המקל, והו היינו הך, השייגען אינו כי אם מקל, וגם ידו של השייגען אינו כי אם מקל.

ועל זה הקשה הרמב"ן, שאם כן על מה ולמה נענשים כל הרשעים על מה שעשו לישראל.

ומבאר הרמב"ן, שאין הכי נמי, אין הם נענשים על מה שהיהודי הוכה על ידיהם ושעל ידם נגרם סבל ליהודי, שכן על זה אינם ראוים להענש, לפי שעל היהודי נגזר שיסבול ואין זה מעלה ולא מוריד.

עם מקל, האם יש מציאות שהיהודי יתרגו על המקל שהיכה אותו. דבר זה מבין כל אחד שזוהו ליצנות, מה יש לו להיות ברוגז על האבן או המקל, הלא הם אינם אלא דוממים, ומה עשו לו האבן והמקל.

"א מענשט האט געדארפט פארשטיין, אז דער שייגען האט איהם געשלאגען מיט'ן שטעקען, אז די האנט פון דעם שייגען אויך נישט מער ווי א שטעקען. דער שלעגער איז, ווער איז דער אמת'ער שלעגער, זיינע חטאים וואס האבען דערצו געברענגט אז דער בית דין של מעלה זאל משפט'ן אז איהם קומט צו גע'משפט ווערען מיט'ן שטעקען".

"דאס אזוי די סיבה פון דאס וואס ער איז געשלאגען געווארען, צוליב זיינע חטאים, ער אליין. אויב ער דארף איינעם שלאגען זאל ער נעמען א שטעקען אויף זיך אליין, זאל ער זיך אנהייבען שלאגען".

"שלאגען דעם שייגען איז גלייך ווי שלאגען דעם שטעקען, ס'איז היינו הך. דער שייגען איז נישט מער ווי א שטעקען. און די האנט פון דעם

תפיסה/, 'מ'קען זיך שוין פארשטעלען/ אפשר רק לתאר איך נראתה בית האסורים במצרים.

לפני כן השליכו אותו לבור, בור עמוק, 'והבור ריק אין בו מים' (בראשית לו, כד). ואמרו חז"ל (שבת כד.), 'מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו'. כשאנו הולכים ברחוב ונראה מרחוק נחש שיש בו ארס, 'א' בייסענדיגער שלאנג', תיכף נרוץ לצד השני של הרחוב. ואילו את יוסף הטילו לתוך בור שהיה שם לא רק נחש אחד, אלא היו בו הרבה נחשים, ולא רק עקרב אחד היה שם, אלא היו שם הרבה עקרבים, ולא היה יכול לברוח לצד השני של הרחוב כי היה בתוך הבור.

בבור כזה ישב. ויכולים אנו לתאר לעצמינו גודל הפחד שהיה לו כששהה בתוך הבור הזה. גם אילו הנחשים והעקרבים לא ינשכו בו, אבל איך ישרוד שם. מהיכן יקח לו מאכל ומשקה בתוך הבור. הלא הוא זקוק לנס גדול שיעבור שם אחד ויוציא אותו מתוך הבור. כך היה נראה כשהיה בתוך הבור.

לאחר שקרה לו נס והוציאו אותו מהבור, נמכר לפוטיפר. ומבית פוטיפר נתנוהו לבית האסורים למשך י"ב שנה. ומזה יש להבין גודל

כשהשייגעין ירצה להכות יהודי שלא נתחייב

בהכאה, 'אז דער שייגעין וועט וועלען געבען א פאטש פאר א אומשולדיגען איד', היהודי ינצל מהכאה זו. כי אם היהודי לא נתחייב בהכאה, לא יגע ידו של השייגעין בגופו של היהודי.

המעם למה השי"ת מעניש את הרשעים זהו מחמת רצונם של הגוים להרע לישראל, ולפי שרצון זה הגיע לידי פעולה, על זה גענשים הגויים. השי"ת אינו מעניש את הגוי על סבלו של היהודי, היהודי אינו סובל מחמת שום גוי, היהודי סובל משום מעשי עצמו, ומה שהשי"ת מעניש את הגוי, לפי שכשלעצמו עשה ברצונו מעשה רע, על זה מעניש השי"ת את הגוי.

זה היה מהלך מחשבתו של יוסף.

גודל צדקותו של יוסף

את יוסף הוציאו מבית אביו כשהיה בחור צעיר, יתום בן שבע עשרה שנה. כמשך עשרים ושנים שנה היה רחוק מבית אביו. ולא רק שהיה רחוק מבית אביו, אלא שיש להבין באיזה מצב שפל היה שרוי, הוא ישב בבית פוטיפר, וישב בבית האסורים במשך י"ב שנה - בית האסורים של מצרים, 'אין א' מצרישע

ממנו שיעשה עמו טובה שיסיע אותו מבית המדרש עד לביתו. הוא מתגורר בסמריט פלוני, ומבקש ממנו אנא הולך אותי לביתי. ואכן בעל הקאר מכניסו לרכבו, ושואלו להיכן הוא מבקש לנסוע, והוא אומר שהוא רוצה להגיע ל-15 עוועניו ב-56 סמריט.

אך בעל הרכב נוסע למוקם אחר לוקח אותו להארלעם, שם נמצאים השחורים הגרועים ביותר שיש, ומדובר בשעה שתים לפנות בוקר. הוא מגיע לאמצע הארלעם בשעה שהשחורים השיכורים שוככים ברחובות עם היי"ש והסכנינים, עם העינים מְזוּרֹת האימה, 'מיט די ווילדע אויגען', כמו שנראים אותם השחורים.

זה היה ביום יפה של הקיץ, בשעה שתים לפנות בוקר, בשעה שלא נראה שם פנים לבנות, כי גם גוי לבן מפחד להיכנס לשם, וגם פאליסמאן לבן לא נראה שם, לפי שחושש שמא יקחו ממנו את הכלי זיין ויכו אותו. ויהרגו אותו.

שם בהארלעם פותח בעל הרכב את הדלת ומורה לו לצאת עכשיו מהקאר שלו לעבר הרחוב שם. הנוסע שואל את בעל הרכב, להיכן אצא כאן, הלא ביקשתי ממכם שתוליכו אותי לביתי, ואילו אתה

הקשיים שעברו על יוסף. ממצב זה הגיע אל פרעה, ואז זכה למעלה ולגדולה להיות משנה למלך אצל פרעה, להיות יחד עם הגויים הרשעים.

בך חי יוסף רחוק מבית אביו במשך כ"ב שנה.

יוסף ידע שכל מה שחשדו בו אחיו ושמחמת כן מכרוהו ועשו לו את כל הצרות האלו, החשבונות שלהם היו חשבונות של שוא ושקר, 'זייערע חשבונות זענען געווען פאלטש', שכל מה שאמרו עליו ידע בנפשו שאין האשמה תלויה בו, 'האט יוסף געוויסט אז ער איז נישט שולדיג'.

האם ליוסף היו חסרים סיבות שישנא את אחיו?!

אם נתאר מה עבר על יוסף, 'אז מיר וועלען זיך פארשטעלען וואס דאס איז', כשאחד זורק את השני לבור יחד עם נחשים ועקרבים, איזה שנאה נוצר בליבו על השני. הלא כשמאן דהו גורם לנו איזה צרה ח"ו, איזה הרגש יש לנו כלפיו. אם כן, כשאחד זורק את השני לבור כדי שימות שם, איזה שנאה יכול להיות לו עליו.

הבה נתאר לעצמינו, אחד נוסע עם חבירו בקאר, כי הלה ביקש

יוסף הלך בשליחות אביו לשאול דברי שלום ואמת, אבל כשרק ראוהו מרחוק אמרו 'הנה בעל החלומות הלזה בא', הנה זה בא, מה נעשה עמו, 'ער קומט שוין, וואס מוהט מען מיט איהם'. אחד הציע שיהרגוהו, והשני הציע שיזרקו אותו בבור, ופסקו בדרך רחמנות שיזרקו אותו בבור.

הלא זה דומה למי שתופסים בו ברכב בהארלעם וזורקים אותו מהקאר, ודוחפים אותו שיצא בין כל הגויים השיכורים, והנחשים והעקרבים הם כמו השחורים בהארלעם, והנחשים ועקרבים שם הם יותר גרועים, השי"ת יצילנו מהם ומהם, 'מ'זאל ווערען אפגעהיטען פון די, און מ'זאל ווערען אפגעהיטען פון יענע'. מי יודע איזה מהם גרוע יותר, מהם אין יוצאים חיים ומהם אין יוצאים חיים, ואפשר שמהארלעם יוצאים יותר בחיים מאשר מי שזרקוהו לבור שזרקו בו את יוסף, ואפשר שלא.

פֶּאָת צרותיו של יוסף לא פסקו והסתיימו במה שזרקוהו לבור, אלא שלאחר ששהה בבור הצטרף לשבת שתיים עשרה שנה בבית האסורים.

הבה ונתאר לעצמינו מה הכוונה י"ב שנה בבית האסורים אצל

מכנים אותי להארלעם. אך בעל הקאר אומר לו איני רוצה לדעת מכלום, צא עכשיו מהקאר, ואם לא תצא בעצמך אני אוציאך בכוח, 'וועל איך דיר ארויס שטויסען'.

הנוסע צועק שאינו מוכן לצאת. אבל אז עומד בעל הקאר נגדו, והוא חזק מהנוסע עשרת מונים והוא מוציא בכוח וזורקו על האדמה ונוסע מהר משם, לפי שגם בעל הקאר מפחד להישאר שם, אלא שהוא נמצא בקאר שלו ונוסע משם במהירות, 'ער פליט אוועק פון דארט'. ואילו הנוסע נשאר שכוב על האדמה מוקף בין אלפי שחורים.

איזה הרגש יהיה לנוסע על בעל הרכב, הלא האיש הזה יותר גרוע מהמן, והוא גלגול של המן והיטלר, או שהוא היטלר בעצמו, ואין הוא בגדר אדם כלל, 'דאס איז גאר קיין מענטש נישט'. והצדק עמו.

למרות כל זאת, ואף על פי כן ליוסף היה הרגשה אחרת כלפי אחיו. ומה היה אצל יוסף. יוסף הלך על פי פקודתו של אביו לראות את שלום אחיו בשכם, שביקש הימנו אביו לדרוש בשלום אחיו, 'גיין זעהן וואס זיי מאכען', לראות אם הם בריאים, ואם יש להם מה לאכול ושאר צרכיהם, ומהו מצב הצאן, האם חסר איזה דבר לצאן.

הראשונה היתה, 'הוציאו כל איש מעלי', שלא ישאר שם איש, כדי שאחיו לא יבואו לידי בושה ובזיון בעיני המצרים. הלא גם אם יבואו לידי בושה האם יש בזה משום פיקוח נפש?!

לאחר אותם כ"ב שנה נשאר ביוסף הרגש זה, וזהו חשבון נורא שהיה לו, 'איוז דאך אַ אויסטערלישער חשבון וואס ער האט', וכדי להגיע לחשבון כזה צריך להיות מלאך, 'אַ מלאך דארף מען דאך זיין אויף דעם'.

איך יכולים להגיע למדרגה כזאת לעשות חשבון כזה, דבר זה מתבאר בתורה איך יכולים להגיע לזה, 'אין די תורה אליין שטייט דאס'. וזה מתבאר על פי החשבון השני, על ידי מה שאמר 'ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם'.

יוסף הוסיף ואמר עוד, 'וישלחני אלוקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה, ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים'.

הדיבורים האלו שדיבר אל אחיו, לא היו כנחמה בעלמא,

המצרים, 'צוועלעף יאהר אין אַ מצר'ישע תפיסה', הלא גם מי שנמצא בבית האסורים טוב מזה במשך שנים עשרה שנה יתכן שירד מדעתו, וכל כן כשנמצאים בבית האסורים של מצרים.

כמה אנשים הצליחו לעמוד ביסורים של שנים עשרה שנה בבית האסורים ברוסלאנד - מן הסתם רק אחד מחמש מאות החזיק בחיים לאחר שנים עשרה שנה שם בבית האסורים. האם בית האסורים במצרים היה יותר קל מבית האסורים ברוסלאנד, מן הסתם היו היינו הך, ולא היה זה קל יותר.

כל זה בא לו ליוסף כשהלך לשמוע בקול אביו לשאול בשלום אחיו בשכם, והלך לשם כדי לקיים מצוה, ולא היה לו שום כוונה להרע להם, כי אם לשאול בשלומם ולמעשיהם, והם תפסו בו והכניסו אותו לבור מלא בנחשים ועקרבים, ומכרו אותו לישמעאלים ולמדינים כאילו היה בהמה. הוציאו אותו מהבור כמו שמוציאים בהמה מבור ומוכרים אותו. ומי הם המוכרים, אחיו. ועבור מה הם מוכרים אותו, עבור געליים, עבור עשר זוגות געליים.

אף על פי כן כשיוסף עומד להתגלות בפני אחיו, מחשבתו

בבית האסורים המצרי, כל זה אינו שייך כלל לאחים.

לא אחיו הם אלו שזרקוהו לבור, ולא אחיו הם אלו שמכרוהו. לא פרעה ופוטופר הכניסוהו לבית האסורים, אלא הכל הוא חשבון שיש לו עם השי"ת.

פרעה ופוטופר והמדינים והאחים, כל אלו אינם כי אם כמקל הנמצא בידו של השייגעץ. וכשם שאין אדם כועס על המקל, אף שהוכה על ידי מקל זה. כך אין לו רשות להיות בכעס על המדינים ועל פוטופר והמצרים ועל אחיו, כי הם דומים למקל הנמצא בידי המכה.

יוסף חי מתוך אמונה וביטחון בה', ואם כן אין זה פלא איך הגיע לידי כך שדאג אפילו לזה שלא יבואו אחיו לידי בושה. כי על אף שחשבונם היתה מוטעית, אבל איזה שייכות יש לזה אליו.

לצרות שלו אין שום קשר למה שעשו לו אחיו, אלא שהשי"ת יש לו חשבון עמהם. כמו שמפרש הרמב"ן הטעם למה הגויים יענישו על מה שעשו לבני ישראל. אבל איזה שייכות יש לו עם דבר זה, וואם האט עם צו טוהן מיט מיר, אם היה להם חשבון מוטעה ולכן חשבו שהוא חייב מיתה - ומעו בדבר זה, כי

כי במצב זה לא יתכן לנחם, כי אחרי שעשו לאדם הצרות הנוראות האלו, 'אז מ'האט אַ מענטש אפגעמוהן', איך אפשר לדבר עכשיו דברי נחמה ופיוס, 'רעדען שיינע רייד', שהשני ירגיש הרגשה טובה, וודאי שנדרש ממנו שידבר דברי כעס.

אך האמת הוא שיוסף חי עם האמת הזו, וידע שמעשה האחים לא היה יותר מהכאת מקל המכה אדם, כשהמקל נמצא בידו של המכה. יוסף חי עם השי"ת באופן שכל מעשה שקרה עמו ידע שהכל נעשה על ידי השי"ת, ואין לזה שום קשר ושייכות עם מה שהשני רוצה להרע לו או להיטיב עמו, ורצונו של השני להרע עמו או להיטיבו איננה מעלה או מוריד, ס'איז נישט מעלה אדער מוריד יענעמ'ס ווילען שלעכטס טוהן אדער גוט'ס טוהן'.

יוסף ידע שכל מה שנעשה עם האדם, נעשה על פי החשבון שיש להשי"ת עמו, ואין לשני אפילו פראצענט אחד של השפעה וקשר לדבר.

יוסף חי עם הידיעה שלאחיו אין שום קשר ושייכות לצרות שקרו לו, לא הנחשים והעקרבים, לא ההארלאם, ולא הישיבה בבית האסורים במשך שנים עשרה שנה

יצא מפנימיותו. וכשאמר להם שכשם שאין לי שנאה על בנימין אחי שלא היה במכירתו, והוא אחיו היחיד מאמו, כך אין בלבי שנאה עליכם, הרגישו באמת שדיבור זה בא מתוך פנימיותו ומחשבתו.

זהו הטעם מה שהתורה מאריכה באריכות דברים בכל מה שהיה כשהתודע יוסף אל אחיו. ללמד אותנו תוקף האמונה והביטחון שהיה ליוסף בה, ועד כמה לא היה בלבו כלום נגד אחיו.

הלימוד ממעשי יוסף

היוצא לנו מכל זה, שיש ללמוד מזה שני ענינים, 'צווי ענינים קומען דא ארויס'. הענין הראשון הוא, האמונה והביטחון שיוסף חי עם מדריגות אלו כל השנים. והלימוד השני הוא, הנקיות במידות, הנקיות בערליכקייט וטוב לב, 'דאס ריינקייט אין מידות, און דאס ריינקייט אין ערליכקייט און גומסקייט' שהיה ליוסף עם אחיו.

הדאגה הראשונה שהיה ליוסף היתה שאחיו לא יבואו לידי בושה ובזיון, וכל דרך וסגנון דיבורו אליהם היתה בדרך של נחמה. 'אל תעצבו ואל יחר בעיניכם', 'ס'זאל ענק נישט אהרען און ס'זאל ענק נישט

באמת לא היה חייב מיתה - אבל לא היה לזה שום שייכות עם הצרות שהוא עבר.

אנו רואים עד כמה התעלה יוסף, כשנראה מה שפירש רש"י בפרשה (בראשית מה, יב), שאמר יוסף לאחיו, 'שכשם שאין לי שנאה על בנימין אחי שהרי לא היה במכירתו כך אין בלבי שנאה עליכם'.

השבטים לא היו כאותם קטנים שאחד טופח לחבירו על כתפו ומדמה לו בזה שהוא ידיו הנאמן ביותר, שנותנים טפיחה על כתפיו וגם מוסיפים לו חיוך, 'רעדט מען איהם איין אז איך בין זיין בעסטער ידיד'.

את השבטים לא היה אפשר לרמות עם טפיחה על שכמם, כי השבטים היו נביאים וגיבורים. גיבורי כוח, גיבורים ביראת שמים, גיבורים בדעת, גיבורים בתורה, וכולם היו נביאים. וכשעשו חרם שיתפו את הקב"ה בעשיית החרם, ולא היה אפשר לרמותם בקל לומר להם שהוא ידים.

כשאמר להם יוסף דיבור זה, לא היה זה רק טפיחה על השכם, 'ס'איז נישט געווען נאר א קלאפ אויפ'ן פלייצע', אלא זה היה דיבור ברור. השבטים ראו שדיבור זה

מקום של ספק הצדק עם מי. הצדק הוא תמיד עם השי"ת.

כלפי הזולת, השי"ת יש לו חשבון גם עם השני, ואלו הם חשבונות שיש להשי"ת עם השני. אבל לגבי מה שנוגע לאדם עצמו, הרי שמידותיו אסורים להיפגם מחמת הזולת, 'כלפי דער שייכות צו יענעם טאהר מיינע מידות נישט נפגם ווערען'. וגם אם השני עשה לו איזה רעה, יוהר שלא יבוא לידי קנאה ושנאה, ולא יהיה נוקם ונוטר, אלא שיעקור מעצמו כל הרגש של שנאה כלפי הזולת.

ואם אין זה כך ח"ו, אם יש באדם ההרגשים של נקמה ונטירה, זהו ראייה שחסר לו אמונה בה' - כי אילו היה חי עם אמונה ברורה בהשי"ת ועם ביטחון שכל מה שנעשה עם האדם מגיע לו מן השמים, ושכל רעה שנעשה לו זהו משום שיש להשי"ת חשבון עמו. אילו היה האדם מרגיש הרגשות אלו בבירור, ממילא היה נשפע אצל האדם אהבה ומידת החסד כלפי השני, והיה נשפע ממנו טובה כלפי כל אחד ואחד, ולא היה אז מקום לא לנקמה ולא לנטירה.

דבר זה באה התורה ללמדנו, 'דאם קומט אונז די תורה לערנען'.

פארדריסען, ורצה לבטל אצלם כל הרגש של כאב ובושה, ולהוציא הרגשים אלו מליבם.

התורה באה ללמד אותנו מי היו אבות העם היהודי, 'די תורה לערענט אונז ווער די אידישע אבות זענען געוועזען', מהו שורשה של כלל ישראל, מהו השורש של האדם מישראל, איך צריכים להיות ההרגשים של יהודי, שמצד אחד יהיה לו אמונה וביטחון בה', לדעת שלא קיים מושג כזה שהשני עושה לו והשני גורם לו, אלא שכל דבר שנעשה עם האדם אינו מחמת שהשני עשה עמו איזה רעה ועשה לו זאת לפי שהוא שונא לו. רק שכל מה שנגרם רעה לאדם זהו חשבון שיש להשי"ת עמו.

"און די חשבונות וואס דער אייבערשטער האט מיט מיר זאל מען וויסען אז דער אייבערשטער איז שמענדיג גערעכט, און ס'איז נישטא קיין מקום פון ספק צו איך בין גערעכט צו כביכול איז גערעכט. דער אייבערשטער איז שמענדיג גערעכט".

צריכים לדעת, שהחשבונות שיש להשי"ת עם האדם, הצדק הוא תמיד עם השי"ת, ואין בזה שום

ההכנה לגלות - לתקן לו בית
תלמוד

בהמשך הפרשה נאמר (בראשית מו, כח), ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה.

כשירד יעקב אבינו למצרים, וידע שבירדה זו למצרים מתחיל עכשיו גלות מצרים, כי כך נגזרה הגזירה על בניו של אברהם אבינו שיהיו בגלות ארבע מאות שנה, וכעת הם יורדים לגלות מצרים. נאמר 'ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה'.

זה היה הדבר הראשון שעשה יעקב קודם הירידה לגלות, 'די ערשטע זאך וואס ער האט געווארענט פאר'ן גלות מצרים'.

לשם מה שלח את יהודה לפניו, פירש רש"י בשם המדרש, 'להורות לפניו לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה'. אביו שלחו להקים מקום תורה שמשם תצא הוראה. שכשירדו השבטים למצרים, תיכף ביום הראשון לירידתם יהיה מוכן עבורם בית המדרש ומקום תורה, ולפני שהגיעו למצרים שלח את יהודה להכין מקום תורה ובית המדרש.

"די תורה מוהט אויפלאקערען די אידישע נשמה, די נשמה וואס זי איז אַ חלק אלוקי ממעל. די נשמה וואס דאס איז מזרע אברהם יצחק ויעקב."

"די אידישע נשמה איז מלא בקדושה ובאמונה און קירבה צום רבנו של עולם, ס'איז נאר פארשלייערט מיט כיווים, באדעקט. און דער אור התורה מוהט אויפועקען און אויפשיינען די אידישע נשמה."

"ווען די קדושת התורה מוהט מאכען שיינען, די כיווים פאלען אראפ, די דעקען און די כיווים וואס זענען אויף די אידישע נשמה פאלען אראפ מיט דער אור התורה. דער אור התורה ברענגט ארויס די לעכטיקייט פון די אידישע נשמה."

התורה מדליקה ומבעירה את הנשמה היהודית, הנשמה שהיא חלק אלוקי ממעל, הנשמה שהיא מזרע אברהם יצחק ויעקב. הנשמה היהודית מליאה בקדושה ובאמונה ובקירבה לרבנו של עולם, אלא שהיא מכוסה בכיווים, ואור התורה מעוררת ומאירה את הנשמה היהודית.

יום אחד!!! שיצטרכו להתעסק עם הישיבה.

לכן 'ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה', ששלח את יהודה ראשונה, כדי שלא יהיה אפילו יום אחד שיחסרו מלימוד התורה, מנטיעת אור התורה בשבטים.

התורה מלמד אותנו בזה, 'די תורה לערענט אונז', שכוחה של כלל ישראל - הכוח שיש לבני ישראל להיאחז בה, זהו אור התורה, המגלה את אורה וקדושתה של בני ישראל.

בימי הבחורות יכין מקום תורה בעצמו

אתם בחורים צעירים בימי הנעורים, יש לכם לדעת שהאדם צריך להכין את עצמו שיוכל לחיות את כל ימי חייו בעולם באופן הראוי.

במשך השנים עומדים לפני האדם כמה מיני נסיונות, ואין אדם יודע איזה נסיונות יעמדו בפניו, אין מי שיודע להיכן יגיע ולאיזה מצבים יגיע.

העצה היא: 'ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו

בשקדושת התורה מאירה, נופלים הכיסויים

שמכסים על הנשמה היהודית, ואור התורה מוציאה לאור את האור שיש לנשמה היהודית.

כדי שהאדם יאחו באמונה ויאחו במסורת אבות, ללכת בדרכי אבות, ושיהיה לו התשוקה ללכת על ידי דרכי אבות, דבר זה יתכן רק על ידי אור התורה, שמלהיבה את הנשמה היהודית, ונותנת את הכוח ליהודי להיאחו באמונה.

יעקב אבינו ראה שהשבטים עומדים לרדת למצרים, ויעקב ידע שכשילך מן העולם והשבטים ישארו ללא אביהם, ויהיו בגלות מצרים במשך מאות שנים. ידע שהדרך לפעול, 'דער וועג צו באווארענען', שיהיה את מי להוציא מגלות מצרים, שיאחזו בני ישראל בקדושה שיהיו ראויים לצאת ממצרים, דבר זה יתכן רק כשהתורה תהיה בישראל, שיהיה מקום תורה בישראל שמשם תצא הוראה.

על אף שיעקב היה יכול להמתין עד שכולם יהיו במצרים בארץ גושן, ואז יקימו את הישיבה. והנה כמה זמן ארכה דרך, הדרך ארכה כמה ימים או שבועות, ולאחר שיבואו לשם יקימו יחד את הישיבה. אך יעקב אבינו דאג שלא יהיה אפילו

לו כדי לפעול ולהשיג משהו, 'מ'זאל
עפעס אויפטוהן'.

החיים לא ניתנו לנו כדי לחיות
חיים טובים במשך השנים
שחיים, לאכול ולשתות ולשמח עצמו
בדברי צחות, לדבר לקרוא ולדבר. מי
שחי את ימי חייו חלילה מתוך קלות
ראש זו, הרי שאיבד את כל ימי חייו,
'האט ער פארשפילט זיין גאנצען
לעבען'.

צריכים לדעת שתכלית החיים
הוא למלא את שנות חייו
בתורה ומצוות, להתעלות בתורה,
להתעלות בדעת, להתעלות
בהשקפת החיים, לקנות את השקפת
התורה, והו ההצלחה בחיים, ולשם
כך ניתנו לאדם ימי הנעורים.

השנים האלו של ימי הבחורות הם
הבחינה של 'ואת יהודה
שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו
גושנה', להקים מקום תורה בנפש
קודם שיוצאים לעולם, לפני שבאים
לקשר ושייכות עם העולם.

האדם יכין לעצמו מקום תורה, זהו
המקום תורה שמכין כל
אחד בעצמו בימי הנעורים כשיושבים
בישיבה, בשנים האלו מכין האדם את
עצמו איך לחיות, וההכנה איך לחיות
הנו רק על ידי ההתמדה וההתחזקות
בתורה.

גושנה'. איך יכול האדם להישמר,
'מיט וואס איז אַ מענטש
באווארענט', ממה ואיך יקבל את
העו והחזק, איך יעמיד את עצמו
בקדושה ובאמונה ובתורה - על ידי
'ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף
להורות לפניו גושנה'. שבימי הבחורות
יכנים עצמו לתורה.

ימי הנעורים המה היסודות לחיים
שלאחר מכן, ולכן יכנים הבחור
התורה בנפשו, וכמה תורה שיכנים
בעצמו, כמה שילמד יותר בהתמדה,
כל מה שיבין יותר את התורה, כל מה
שהיה לו יותר ידיעות בתורה, כך
תאיר בו אור התורה יותר, ואור
התורה תאיר בו את הקדושה שבו
בתוקף גדול.

כפי מה שבחור משיג בימי הנעורים
עד כמה צריכים לנצל את הזמן
ללימוד התורה, ויחד עם לימוד
התורה צריכים ללמוד לימודים
מהתורה, ללמוד מהתורה מהו דרך
ה', כך תאיר בו יותר אור התורה.

כל אחד צריך להסיר את הקלות
ראש מעצמו, לחיות חיים של
כוכר ראש, 'לעבען אַ ערנסטער
לעבען, שישלום על פיו ועל
מחשבתו, וידע האדם שהחיים ניתנו

זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלעפאן 9 EXT 2290-854-718-1.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו